

การวิเคราะห์สภาพการผลิต การตลาดและปัญหาสำคัญของสินค้าเกษตร
จังหวัด ตาก เขตตรวจราชการที่ ๑๗

สินค้าด้านพืช

ชื่อสินค้า อะโวคาโด

๑. ปริมาณการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี)

ปีเพาะปลูก	เกษตรกร		ปลูก (ไร่)	ให้ผล (ไร่)	เนื้อที่ปลูก เฉลี่ยต่อราย (ไร่)	ผลผลิต			พันธุ์		แหล่งปลูกสำคัญ (อำเภอที่มีเนื้อที่ปลูก มาก ๓ อันดับแรก)
	จำนวน (ราย)	อายุเฉลี่ย (ปี)				รวม (ตัน)	เฉลี่ยต่อ เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	เฉลี่ยต่อเนื้อที่ ให้ผล (กก./ไร่)	นิยมปลูก มากที่สุด	ศักยภาพ ผลผลิตสูงสุด (กก./ไร่)	
ปี ๒๕๖๓	๘๔๙	๔๖-๕๕	๗,๖๐๙	๔,๐๐๐	๙	๕,๙๖๐	๗๘๓.๒๘	๑,๔๙๐	พื้นเมือง	๔,๐๐๐	พบบพระ อุ่มผาง เมืองตาก
ปี ๒๕๖๔	๓๕๒	๔๖-๕๕	๗,๗๒๗	๔,๖๓๔	๒๐	๗,๕๔๑.๘๓	๙๗๖.๐๔	๑,๖๒๗.๕๐	บักคานี	๔,๐๐๐	พบบพระ อุ่มผาง เมืองตาก
ปี ๒๕๖๕	๕๐๗	๔๖-๕๕	๘,๓๒๖	๕,๐๐๐	๑๖	๘,๒๔๓.๓๕	๙๙๐.๐๗	๑,๖๔๘.๖๗	บักคานี	๔,๐๐๐	พบบพระ อุ่มผาง เมืองตาก

หมายเหตุ : ข้อมูลเกษตรกร เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่ให้ผล จากข้อมูล ทบก.

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้ปลูกอะโวคาโด จำนวน ๕๐๗ ราย อายุเฉลี่ย ๔๖-๕๕ ปี ทั้งนี้ สถานการณ์การปลูกอะโวคาโดปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นจาก ๗,๖๐๙ ไร่ เป็น ๘,๓๒๖ ไร่ (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๔.๖๕) เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก ๔,๐๐๐ ไร่ เป็น ๕,๐๐๐ ไร่ (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๘๗) เนื่องจากเกษตรกรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูก เกษตรกรนิยมปลูกอะโวคาโดพันธุ์บักคานี โดยแหล่งผลิตอะโวคาโดที่สำคัญในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอพบบพระ อำเภออุ่มผาง และอำเภอเมืองตาก มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๖ ไร่

๒. ทรัพยากรการผลิต

๒.๑ เกษตรกร (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

ประเภทเกษตรกร	จำนวน (กลุ่ม)	เกษตรกร (ราย)
๑. เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Famer)		
๑.๑ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Existing Smart Famer)	๒	๒๐
๑.๒ เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Model Smart Famer)	๑	๕
๑.๓ เกษตรกรปราดเปรื่องรุ่นใหม่ (Young Smart Famer)	๒	๑๐

ประเภทเกษตรกร	จำนวน (กลุ่ม)	เกษตรกร (ราย)
๒. สถาบันเกษตรกร		
๒.๑ กลุ่มแปลงใหญ่	๘	๓๑๗
๒.๒ วิสาหกิจชุมชน	๔	๓๐
๒.๓ สหกรณ์การเกษตร	-	-
๒.๔ กลุ่มเกษตรกร	-	-
๓. บริษัท/ห้างหุ้นจำกัด		
๓.๑ บริษัท	-	-
๓.๒ ห้างหุ้นส่วนจำกัด	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้ปลูกอะโวคาโดที่เป็น Smart Farmer ประเภท Existing Smart Farmer จำนวน ๒ กลุ่ม เกษตรกร ๒๐ ราย Model Smart Farmer จำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกร ๕ ราย Young Smart Farmer จำนวน ๒ กลุ่ม เกษตรกร ๑๐ ราย มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อะโวคาโดที่มีการขยายผลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวน ๘ กลุ่ม เกษตรกร ๓๑๗ ราย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๔ กลุ่ม เกษตรกร ๓๐ ราย และเกษตรกรอาสา (อกม.) ซึ่งหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดได้มีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม และสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่องให้กับเกษตรกรในทุกประเภทกลุ่ม

๒.๒ น้ำที่ใช้เพาะปลูก (ข้อมูล ปี ๒๕๖๕)

เขตพื้นที่	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)
๑. ในเขตชลประทาน		
๑.๑ เขตชลประทานหลวง (เขตพื้นที่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรได้รับการจัดสรรน้ำจากหน่วยงานราชการมาใช้ทำการเพาะปลูก เช่น โครงการชลประทาน โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เป็นต้น)	-	-
๑.๒ เขตชลประทานราษฎร์ (เขตพื้นที่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรสามารถจัดสรรน้ำมาใช้เพาะปลูกเองได้)	๘,๓๒๖	๑๐๐
๒. นอกเขตชลประทาน		
๒.๑ เขตใช้น้ำฝน	-	-

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินตาก ,สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ พื้นที่เพาะปลูกอะโวคาโดของจังหวัดตากทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานราษฎร์ โดยเกษตรกรจะใช้น้ำจากสระน้ำหรือสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ในการผลิต ซึ่งในบางปีปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอสำหรับการบำรุงรักษาผลผลิตตลอดทั้งปี ซึ่งส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตอะโวคาโด

๒.๓ พื้นที่ดินที่ใช้เพาะปลูก (ข้อมูล ปี ๒๕๖๕)

พื้นที่	พื้นที่เหมาะสมมาก (S๑) (ไร่)	พื้นที่เหมาะสม ปานกลาง (S๒) (ไร่)	พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) (ไร่)	พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) (ไร่)	พื้นที่ไม่มีเอกสาร สิทธิ์ (ไร่)	รวมทั้งหมด (ไร่)
๑. พื้นที่ตาม Agri-Map	๓๕๑,๒๓๘.๘๑	๑,๒๗๕,๓๐๑.๑๙	๕๙๑,๘๑๓.๐๖	๘,๕๙๕,๘๔๒.๒๓		๑๐,๘๑๕,๑๙๕.๒๙
๒. พื้นที่ปลูกจริง						
ร้อยละ						

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินตาก

ผลการวิเคราะห์ พื้นที่ดินที่ใช้เพาะปลูกตามความเหมาะสมการปลูกอโวคาโด พบว่ามีพื้นที่ที่เหมาะสมมาก ๓๕๑,๒๓๘.๘๑ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง ๑,๒๗๕,๓๐๑.๑๙ ไร่ พื้นที่ไม่เหมาะสม ๘,๕๙๕,๘๔๒.๒๓ ไร่ โดยส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกในพื้นที่สูงเพราะอโวคาโดจะมีอัตราการเจริญเติบโตและให้ผลมากและมีในดินที่มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบสภาพพื้นที่ที่มีน้ำขังหรือชื้นแฉะ เนื่องจากระบบรากอ่อนแอต่อเชื้อไฟทอปธอรา ดังนั้น พื้นที่ปลูกต้องเป็นที่โล่ง แดดดี ไม่อยู่ใต้ร่มไม้ หรือเป็นที่ต้ำน้ำท่วมขัง

๓. คุณภาพมาตรฐานการผลิต (ข้อมูลผลการรับรองยังไม่หมดอายุ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

มาตรฐาน	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แปลง)
๑. GAP	๕	๒๒.๕๐	๕
๒. Organic Thailand	-	-	-
๓. GI	-	-	-
๔. อื่นๆ ระบุ มาตรฐาน ตากการ์นตี	๑๔๔	๑,๔๐๕	๑๔๔
รวม	๑๔๙	๑,๔๒๗.๕๐	๑๔๙

ที่มา : ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรตาก, สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้ปลูกอโวคาโด จำนวน ๕๐๗ ราย เนื้อที่เพาะปลูก ๘,๓๒๖ ไร่ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ๑๔๙ ราย (คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๘) พื้นที่ ๑,๔๒๗.๕๐ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ๑๗.๑๔) จำแนกเป็นมาตรฐาน GAP จำนวน ๕ ราย พื้นที่ ๒๒.๕๐ ไร่ และมาตรฐานตากการ์นตี ๑๔๔ ราย พื้นที่ ๑,๔๐๕ ไร่ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการขับเคลื่อนองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์เชิญชวนเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานอย่างต่อเนื่องคาดว่าจะมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นในปีต่อไป

๔. ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาด (ปี ๒๕๖๕)

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี ๒๕๖๕												รวม
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ปริมาณ	-	-	-	-	๓๒.๙๗	๒๘๐.๒๗	๘๗๓.๘๐	๑,๐๙๖.๓๗	๒,๔๗๓.๐๑	๓,๑๓๒.๔๗	๒๕๕.๕๔	๙๘.๙๒	๘,๒๔๓.๓๕
ร้อยละ	-	-	-	-	๐.๔๐	๓.๔๐	๑๐.๖๐	๑๓.๓๐	๓๐	๓๘	๓.๑๐	๑.๒๐	๑๐๐

หมายเหตุ : ปริมาณผลผลิต ใช้ตามเกรดมาตรฐาน เช่น ข้าวนาปี/นาปรัง ความชื้น ๑๕% ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๑๔.๕% หัวมันสำปะหลังสดคละ.....%

ปี	ปริมาณการผลิต												รวม
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๒๕๖๓	-	-	-	-	๒๓.๘๔	๒๐๒.๖๔	๖๓๑.๗๖	๗๙๒.๖๘	๑๗๘๘.๐๐	๒๒๖๔.๘๐	๑๘๔.๗๖	๗๑.๕๒	๕,๙๖๐
๒๕๖๔	-	-	-	-	๓๐.๑๖	๒๕๖.๓๙	๗๙๙.๓๕	๑๐๐๒.๙๕	๒๒๖๒.๓๐	๒๘๖๕.๕๘	๒๓๓.๗๗	๙๐.๔๙	๗,๕๔๑
๒๕๖๕	-	-	-	-	๓๒.๙๗	๒๘๐.๒๗	๘๗๓.๘๐	๑,๐๙๖.๓๗	๒,๔๗๓.๐๑	๓,๑๓๒.๔๗	๒๕๕.๕๔	๙๘.๙๒	๘,๒๔๓.๓๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ การผลิตอะโวคาโดของจังหวัดตาก ผลผลิตจะออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี โดยจะออกมากที่สุดในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ปัจจุบันปริมาณผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และตลาดส่งออก

๕. ราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) (ราคาเฉลี่ยทั้งปีโดยถ่วงน้ำหนักผลผลิต)

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

ปี พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
ปี ๒๕๖๓	-	-	-	-	๓๐	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๔.๙๘
ปี ๒๕๖๔	-	-	-	-	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๔๐	๔๐	๔๐	๖๐	๓๘.๘๕
ปี ๒๕๖๕	-	-	-	-	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๔๐	๔๐	๕๐	๓๔.๓๕

ที่มา : ราคารายเดือน(สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก) ราคาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก(สศท.๒),พฤษภาคม ๒๕๖๖

ผลการวิเคราะห์ ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ราคาเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่เกษตรกรมีผลกำไร แต่เนื่องจากในปี ๒๕๖๔ ราคาเฉลี่ยสูงกว่าในภาพรวม ๓ ปีเนื่องจากผลผลิตอะโวคาโดออกผลผลิตจำนวนมากราคาจึงเป็นไปตามกลไกตลาด ทั้งนี้ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกยังมีความต้องการอะโวคาโดในปริมาณมากและรับซื้อตลอดทั้งปี โดยพันธุ์ที่ต้องการ ได้แก่ Hass Buccanear Fuerte Perterson และ Booth ๗ สำหรับพันธุ์ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมรับประทานคือ พันธุ์ Hass โดยคุณภาพผลผลิตที่ต้องการคือ ผิวสวย และไม่มีโรคแมลง

๖. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนทางการเงิน (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี ได้แก่ ปี ๒๕๖๓ ปี ๒๕๖๔ ปี ๒๕๖๕)

รายการ	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑. ต้นทุนการผลิต			
๑.๑ ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	๒,๒๙๐.๒๐	๒,๓๘๔.๓๑	๒,๔๑๕.๗๓
๑.๒ ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	๔,๓๑๖.๓๖	๔,๓๑๖.๓๖	๔,๓๑๖.๓๖
๑.๓ ต้นทุนรวมต่อไร่ (บาท)	๖,๖๐๖.๕๖	๖,๗๐๐.๖๗	๖,๗๓๒.๐๙
๑.๔ ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๑,๔๙๐	๑,๖๒๗.๕๐	๑,๖๔๘.๖๗
๑.๕ ต้นทุนรวมต่อตัน (บาท)	๔,๔๓๐	๔,๑๒๐	๔,๐๘๐
๒. รายได้ (บาท/ตัน)	๒๖,๖๘๐	๒๙,๗๓๐	๓๑,๗๓๐
๓. กำไรสุทธิ (บาท/ตัน)	๒๒,๒๕๐	๒๕,๖๑๐	๒๗,๖๕๐
๔. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) (%)	๕๐๒.๒๖	๖๒๑.๖๐	๖๗๗.๗๐

หมายเหตุ : เกษตรกรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ เปลี่ยนพันธุ์ด้วยการเสียบยอดตามความต้องการของตลาด

$$\begin{aligned} \text{กำไรสุทธิ} &= \text{รายได้} - \text{ต้นทุนรวม} \\ \text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times ๑๐๐}{\text{ต้นทุนรวม}} \end{aligned}$$

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๒

ผลการวิเคราะห์ ปี ๒๕๖๕ เกษตรกรผู้ปลูกอะโวคาโดจังหวัดตาก มีต้นทุนรวมต่อไร่ เท่ากับ ๖,๗๓๒.๐๙ บาท ผลผลิตต่อไร่เท่ากับ ๑,๖๔๘.๖๗ กก. กำไรสุทธิเท่ากับ ๒๗,๖๕๐ บาทต่อตัน และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ๖๗๗.๖๙% ซึ่งเทียบจากปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ พบว่ามีอัตราผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ เปลี่ยนพันธุ์ด้วยการเสียบยอดตามความต้องการของตลาด จึงทำให้อะโวคาโดที่ขายมีคุณภาพมากขึ้นทำให้ราคาเกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

ปัญหาสำคัญของสินค้า (Pain Point) และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ประเด็น	ปัญหาสำคัญ (Pain Point)	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ด้านการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - การคมนาคมขนส่งผลผลิตอะโวคาโดจากพื้นที่ห่างไกลยังไม่สะดวก - ผลผลิตอะโวคาโดสายพันธุ์พื้นบ้าน มีความแปรปรวนสูง เช่น รสชาติ รูปทรง ปริมาณผลผลิตไม่คงที่และยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในทุกฤดู - การเก็บเกี่ยวผลผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน (เก็บผลอ่อน) 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลในการดำเนินการด้านการคมนาคมขนส่ง - ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแยกสายพันธุ์ และการผลิตนอกฤดู - ให้ความรู้กับเกษตรกรและผู้เก็บเกี่ยวผลผลิตในการให้ความสำคัญกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ได้คุณภาพ
ด้านการแปรรูป	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรขาดความรู้ด้านการแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการแปรรูป
ด้านการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรขาดความรู้ด้านการตลาด - ราคาผลผลิตอะโวคาโดไม่แน่นอน - พ่อค้าคนกลางรับซื้อผลผลิตแบบเหมาสวน ทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพผลผลิตอะโวคาโด - ต้นทุนการผลิต (สารเคมี ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์) ปรับราคาสูงขึ้นต่อเนื่อง - ช่องทางการจำหน่ายอะโวคาโดยังมีน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรด้านการตลาด - ควรกำหนดราคากลางผลผลิตอะโวคาโดในระดับพื้นที่ - ประสานสร้างความเข้าใจกับพ่อค้าคนกลางในการกำหนดให้มีการคัดเกรดคุณภาพก่อนออกสู่ตลาด - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ/มกอช.) จัดทำมาตรฐานสินค้าอะโวคาโด - ส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกรในการผลิตต้นกล้าพันธุ์ดีเพื่อใช้ในกลุ่ม/ชุมชน ร่วมกับการใช้สารชีวภัณฑ์/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพในการบำรุงรักษาต้นอะโวคาโด - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาหาช่องทางการตลาดอื่นๆเพิ่มเติม

ข้อมูลนำเสนอ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖